

YÖNETMELİK

Başbakanlık (Hazine Müsteşarlığı)'tan:

HAYAT SİGORTALARI YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM Genel Hükümler

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, sigorta ettirenlerin, sigortalıların ve lehdarların hak ve menfaatlerinin korunması ile hayat sigortacılığı faaliyetlerinin düzenlenmesi, denetlenmesi ve gözetimine ilişkin usûl ve esasları düzenlemektir.

(2) Bu Yönetmelik, hayat branşında faaliyet gösteren Türkiye’de kurulu sigorta ve emeklilik şirketleri ile yabancı sigorta şirketlerinin Türkiye’deki teşkilatını kapsar.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, 3/6/2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanununun 12, 16, 17 ve 32 nci maddeleri hükmüne dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Aktüer: Yatırım, finansman ve demografi konularında olasılık ve istatistik teorilerini uygulayarak yasal düzenlemelere uygun prim, karşılık ve kâr paylarını hesaplayan, tarife ve teknik esasları hazırlayan ve Müsteşarlık nezdinde tutulan Aktüerler Siciline kayıtlı kişiyi,

b) Aktüeryal matematik karşılık: Şirketlerin üstlendikleri riskler için aldıkları risk primleri ile sigorta ettirenler ve lehdarlara olan yükümlülüklerinin peşin değerleri arasındaki farkı; birikim priminin de alındığı hayat sigortalarında ise tarife primlerinin birikime kalan kısımları ile teminatların bir yıldan uzun süreli verilmesi halinde tarifelerin onaylı teknik esaslarında belirtilen formül ve esaslara göre ayrılan aktüeryal matematik karşılıklar toplamını,

c) Aracı komisyonu veya istihsal masrafı: Sigorta araçlarına aracılık faaliyetleri dolayısıyla ödenen miktarı veya şirketlerce yapılan istihsal masrafını,

ç) Birlik: Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliğini,

d) Fesih: Taraflardan birinin sözleşmede öngörülen bazı şartları yerine getirmemesinden dolayı sigorta sözleşmesinin sona ermesini,

e) Gerçek yaş: Sigortalının nüfus cüzdanında yazılan doğum tarihine göre hesaplanan gün aldığı yaşı,

f) Gider payı: Tarifelerin hazırlanması, sigorta poliçelerinin düzenlenmesi, tarife primlerinin tahsil edilmesi, personel ve ilgili diğer giderler için hesaplanan miktarı,

g) Grup hayat sigortası: Bir sözleşme kapsamında bir grup insanın hayat sigortasının yapılmasına imkan veren sigorta türünü,

ğ) Hastalık düzeyi (morbidite) tabloları: Belirli bir nüfus topluluğunun veya belli yaş gruplarına göre sınıflandırılan kişilerin gözlem altında tutulması sonucu oluşturulan hastalanma, yaralanma ve malul olma istatistiklerine göre elde edilen tabloları,

h) İskonto edilmiş ölüm düzeyi (komütasyon) tabloları: Ölüm düzeyi tablosuna göre bulunan oranların birim değer olarak kabul edilerek, bu değerlere teknik faiz oranı uygulanmak suretiyle elde edilen tabloları,

ı) İştirâ: Aksine bir sözleşmeyle süre kısaltılmış olmadıkça en az üç yıllık tarife primi ödenmiş olan sigorta sözleşmesinin -sigorta ettirenin talebi üzerine sigorta poliçesinin geri verilmesi karşılığında- sona erdirilmesini,

i) Kanun: 3/6/2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanununu,

j) Kâr payı: Şirketlerin onaylı kâr payı teknik esaslarında belirtilen kâr payı dağıtım sistemine göre hesapladıkları -teknik faiz ile garanti edilen kısmın da dahil olduğu- miktar ile önceki yıllara ait birikmiş kâr payı karşılıklarının toplamını,

k) Lehdar: Lehine sigorta sözleşmesi yapılan kişiyi,

l) Matematik karşılık: Yürürlükte bulunan her bir sözleşme için tarifedeki teknik esaslara göre ayrı ayrı hesaplanan aktüeryal matematik karşılıklar ve kâr payı karşılıkları toplamını,

m) Müsteşarlık: Hazine Müsteşarlığını,

n) Ortalama yaş: Grup hayat sigortasına dahil sigortalıların her birinin gerçek yaşı ve sigorta bedeli dikkate alınarak hesaplanan yaş ortalamasını,

- o) Ölüm düzeyi (mortalite) tabloları: Belirli bir nüfus topluluğunun gözlem altında tutulması sonucunda oluşturulan, yaşama ve ölüm istatistiklerine göre elde edilen sonuçlardan, her bir yaşta bir yıl içerisinde hayatta kalacak ve ölecek kişilerin sayısının öngörüldüğü tabloları,
- ö) Sigorta ettiren: Sigortalının menfaatini sigortacı nezdinde sigortalayan kişiyi,
- p) Sigortalı: Hayatı üzerine sigorta sözleşmesi yapılan kişiyi,
- r) Şirket: Hayat branşında faaliyet gösteren Türkiye'de kurulmuş sigorta ve emeklilik şirketleri ile yabancı sigorta şirketlerinin Türkiye'deki teşkilatını,
- s) Teknik faiz: Teknik karşılıklar, risk primi ve kâr payı karşılıklarının garanti edilen kısmının hesaplanmasında kullanılan faiz oranını,
- ş) Tüketici fiyatları endeksi (TÜFE): Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan tüketici fiyatları endeksini,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Hayat Sigortası Teknik Esasları ve Kâr Payı

Tarife primi

MADDE 4 – (1) Tarife primi; risk primi, gider payı, aracı komisyonu (veya istihsal masrafı) ile varsa birikim primini içeren miktardır.

Risk primi

MADDE 5 – (1) Ölüm ve/veya yaşama ihtimallerine bağlı teminatlar ile ek olarak ferdi kaza, hastalık sonucu maluliyet ve tehlikeli hastalıklar gibi teminatların da verildiği hayat sigortaları için sigortalıların gerçek yaşlarına ve riski etkileyen diğer kişisel özelliklerine göre hesaplanan primdir.

Birikim primi

MADDE 6 – (1) Hayat sigortaları için risk primi dışında yatırım amacıyla alınan primdir. Birikim primi, tarife priminin birikime kalan kısmıdır.

Gider payı

MADDE 7 – (1) Gider payı, risk priminin % 10'unu geçemez. Müsteşarlık, tarifelerin özelliklerine göre söz konusu azami oranı % 50 oranında arttırmaya veya azaltmaya yetkilidir.

Aracı komisyonu veya istihsal masrafı

MADDE 8 – (1) Hayat sigortalarında aracı komisyonu taraflar arasında serbestçe belirlenir.

(2) Birikim priminin alındığı hayat sigortalarında;

a) Aracı komisyonunun (veya istihsal masrafının) sigorta ettirenlere yansıtılabilecek kısmı yıllık tarife priminin % 10'unu aşamaz.

b) Aracı komisyonunun (veya istihsal masrafının) yıllık tarife primi üzerinden sigorta ettirenlere yansıtılabilecek oranlarının toplamı sigorta süresi boyunca % 50'yi geçemez.

(3) Ölüm ihtimaline bağlı yapılan yıllık ferdi ve grup hayat sigortalarında, aracı komisyonunun (veya istihsal masrafının) sigorta ettirenlere yansıtılabilecek kısmı yıllık tarife priminin % 25'ini aşamaz.

(4) Diğer ferdi ve grup sigortaları için aracı komisyonunun (veya istihsal masrafının) sigorta ettirenlere yansıtılabilecek kısmı tek prim ödeme durumunda tarife priminin % 15'ini, diğer hallerde ise her yılki tarife priminin % 20'sini geçemez.

İşletme masrafı

MADDE 9 – (1) Şirket kâr payına esas teşkil eden matematik karşılık gelirlerinden, kâr payı oranının teknik faiz oranını aşması kaydıyla, azami % 15 işletme masrafı kesintisi yapılabilir.

Teknik faiz

MADDE 10 – (1) İskonto edilmiş ölüm düzeyi (komütasyon) tabloları ve kâr payı karşılıklarının garanti edilen kısmının hesaplanmasında kullanılan teknik faiz oranları farklı olabilir.

(2) Teknik faiz oranı ihtiyatlı olarak seçilir. Bir yıllık hayat sigortalarında teknik faiz oranı, bir yıldan uzun süreli hayat sigortalarına göre farklı oranda belirlenebilir.

(3) Müsteşarlık teknik faiz oranlarının asgari ve azami sınırlarını belirleyebilir.

(4) Sözleşme süresince teknik faiz oranı sigortalı aleyhine değiştirilemez.

Ölüm düzeyi ve hastalık düzeyi tabloları

MADDE 11 – (1) Risk priminin belirlenmesinde kullanılan ölüm düzeyi, iskonto edilmiş ölüm düzeyi ve hastalık düzeyi tabloları ihtiyatlı olarak seçilir. Müsteşarlık ölüm düzeyi ve hastalık düzeyi tablolarını şirketlerin portföylerinin sonuçlarına, Birlik veya Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre belirleyebilir.

(2) En az 10 yıllık istatistiki verileri bulunan ve anılan tablolarda kendi portföy sonuçlarına göre değişiklik yapmak isteyen şirketler, oluşturacakları ölüm düzeyi ve hastalık düzeyi tablolarını ilgili

istatistiki veriler, hesaplama yöntemi ve varsayımları ile birlikte onaylanmak üzere Müsteşarlığa gönderir.

Sigorta süresi

MADDE 12 – (1) Birikim priminin alındığı hayat sigortalarında sigorta süresi 10 yıldan az olamaz. Tarifedeki azami yaş sınırının sigortalının yaşı nedeniyle bu sürenin altında olması durumunda sigorta süresi daha kısa olabilir.

Hayat sigortası tarifesi

MADDE 13 – (1) Hayat sigortası tarifesi, risk primi, varsa birikim primi, gider payı, aracı komisyonu (veya istihsal masrafı), iştirak, tenzil, ikraz ile matematik karşılıkların hesaplanmasına esas teşkil eden formüllerin yer aldığı teknik esaslardan ve özel şartlardan oluşur.

(2) Şirketler, hayat sigortası tarifeleri ile kâr payı teknik esaslarını aşağıdaki ana ilkeleri kapsayacak şekilde düzenleyerek belirtilen bilgi ve belgelerle birlikte onaylanmak üzere Müsteşarlığa gönderir.

a) Sigorta tarifesinin adı, konusu ve verilen teminatlar açık bir şekilde belirtilmeli ve içerik olarak birbirleriyle uyumlu olmalıdır.

b) Sigorta teminatları, ekonomik koşullar ile sigorta ettirenlerin taleplerine göre şirketin kabulü halinde değişebilir veya değişik seçenekler içeren bir yapıda düzenlenebilir.

c) Sigorta teminatlarının ve birikimlerin korunmasını sağlamak amacıyla bir varlığa veya varlık grubuna endeksli sigortalarda teminatlar ve primler de aynı endekse göre belirlenir. Tarifelerin teknik esasları endekslenmeye yönelik değişiklikleri içerecek yapıda olmak zorundadır.

ç) Tarife ve kâr payı teknik esaslarında kullanılan her tür işaret, kısaltma ve sembollerin anlamı teknik esasların başlangıç bölümünde açıkça belirtilir. Müsteşarlık teknik esaslarda kullanılan her tür işaret, kısaltma ve sembollerin standart hale getirilmesi için usûl ve esaslar belirleyebilir.

d) Risk primi Müsteşarlıkça uygun görülen ölüm düzeyi, iskonto edilmiş ölüm düzeyi ve hastalık düzeyi tablolarına göre hesaplanır. Tarifelerde risk primi unsurunun bulunması zorunludur.

e) Ölüm ihtimaline bağlı grup hayat sigortalarında Müsteşarlıkça belirlenecek esaslar çerçevesinde her yıl hesaplanarak güncelleştirilmesi kaydıyla ortalama yaş kullanılabilir. Ortalama yaşın belirlenmesinde kullanılan veri ve hesaplama yöntemi Müsteşarlığa gönderilir. Grup hayat sigortalarına ilişkin esaslar Müsteşarlıkça belirlenir.

f) Tarifede kullanılan teknik faiz ve ölüm düzeyi tablosunun belirlenme kriterleri açıkça belirtilir. Müsteşarlık tarifede belirlenen teknik faiz ve ölüm düzeyi tablosunun değiştirilmesini isteyebilir.

g) İşletme masrafı oranı, kâr payı dağıtım planı ile bir varlık grubuna endeksli sözleşmeler için varlıkların oranları tarifelere ait kâr payı teknik esaslarında belirtilir.

ğ) Birikim priminin alınmadığı tarifelerde varsa aktüeryal matematik karşılıklara istinaden kâr payı dağıtılıp dağıtılmayacağı ifade edilir. Kâr payı dağıtılması hali kâr payı teknik esaslarında düzenlenir.

h) Bir yıldan uzun süreli hayat sigortalarına ek olarak bir yıldan uzun süreli ek teminatların verildiği hallerde, hayat sigortaları matematik karşılıkları ek teminatlara ilişkin aktüeryal esaslara göre belirlenen karşılıkları da içermelidir.

ı) Yabancı para veya bir varlığa endeksli tarifelerin Yeni Türk Lirası üzerinden yapılan tarifelere veya diğer bir varlığa endeksli tarifelere dönüştürülüp dönüştürülemeyeceği ve buna ilişkin uygulama esasları açık olarak yazılır.

i) Tarifeye ait gider payı ve aracı komisyonu (veya istihsal masrafı) oranı belirtilir.

j) Teknik esaslara göre hesaplanan prim ve matematik karşılık tabloları tarife ekinde Müsteşarlığa gönderilir.

k) Müsteşarlık, tarife ve kâr payı teknik esaslarına ilişkin muhtelif hesap tabloları ile gerekli görülen diğer bilgi ve belgeleri yazılı ve elektronik kopya olarak şirketlerden isteyebilir. Yapılacak inceleme neticesinde Müsteşarlık teknik esaslarda değişiklik yapılmasını talep edebilir.

l) Tarife konusu ürünün sunulması düşünülen hedef kitle, hedef kitlenin genel özellikleri, beklenen pazar payı, devamlılığa ilişkin öngörüler ve ürüne ilişkin kârlılık analizi açıklamalı olarak tarife ekinde Müsteşarlığa gönderilir.

Tarifelerin onaylanması

MADDE 14 – (1) Hayat sigortası ile bir yıldan uzun süreli ferdi kaza, sağlık ve hastalık sigortası tarifelerinin uygulamaya konulabilmesi Müsteşarlığın onayına bağlıdır. Onaylanmak üzere Müsteşarlığa gönderilen tarifeler ile kâr payı teknik esasları; risk primi hesabında kullanılan ölüm düzeyi, iskonto edilmiş ölüm düzeyi ve hastalık düzeyi tabloları ile teknik esasların ekinde gönderilmesi Müsteşarlıkça gerekli görülen diğer bilgi ve belgeler aktüer tarafından imzalanır.

(2) Tarifelerin esas ve şartları sigortacılık mevzuatına aykırı olamaz. İlk defa uygulamaya konulacak tarifelere ilişkin başvuru formu, sigorta ettiren ve sigortalının hak ve yükümlülükleri hakkında bilgi vermek amacıyla şirket tarafından hazırlanan dokümanların bir örneği ile örnek sigorta sözleşmesi değerlendirilmek üzere Müsteşarlığa gönderilir.

(3) Müsteşarlık, tarife esas ve şartları ile 2 nci fıkrada belirtilen belgelerde mevzuata ve sigortacılık esaslarına aykırı bulunan veya sigorta ettirenler, sigortalılar ve lehdarlarının hak ve menfaatlerinin korunması açısından uygulanmalarında sakınca görülen hususların değiştirilmesini talep edebilir.

(4) Onaylı tarife ve kâr payı teknik esaslarında yapılması talep edilen değişiklikler, gerekçeleri ile birlikte aktüer tarafından imzalanmış olarak onaylanmak üzere Müsteşarlığa gönderilir.

(5) 13 üncü maddenin ikinci fıkrasında belirtilen esaslara uymayan tasdik talepleri ilgili şirkete iade edilir.

(6) Tarife ve kâr payı teknik esasları ile onaylı teknik esaslarda yapılan değişikliklerin elektronik kopyaları, söz konusu onayların şirkete tebliğ tarihinden itibaren en geç 10 iş günü içerisinde şirket tarafından Müsteşarlığa gönderilir.

Sigortalının değişmesi

MADDE 15 – (1) Sigorta şirketi ve sigorta ettiren anlaşarak sigortalıyı değiştirebilirler. Ancak, bu durum tarifede yer alan hesaplamalarda bir değişiklik gerektiriyorsa hesaplamalar yeni sigortalı esas alınarak tekrar yapılır.

Hayat sigortaları ilk primi

MADDE 16 – (1) Hayat sigorta sözleşmelerinin yapılmasına dair teklifnamenin şirkete ulaştığı tarihten itibaren 30 gün içerisinde şirket tarafından reddedilmemesi halinde sigorta sözleşmesi yapılmış olur.

(2) Sözleşme yapılmadan önce tahsil edilen paralar sözleşmenin kurulmasından sonra tarife primi veya tarife priminin ilk taksiti olarak kabul ya da tarife priminin ilk taksitine mahsup edilir.

(3) Teklifin şirketçe kabul edilmemesi halinde, sözleşmenin yapılmasından önce alınan paralar hiçbir kesinti yapılmadan derhal ilgiliye iade edilir.

Tarife priminin ödenmesi ve kâr payı

MADDE 17 – (1) Tarife primi nakden veya diğer ödeme araçlarıyla ödenebilir.

(2) Şirketler, birikim priminin alındığı her sigorta sözleşmesine, tarife primlerinin birikime kalan kısmının şirketin serbest hesaplarına intikalini takip eden ilk iş gününden itibaren sözleşmenin sona erdiği tarihe kadar gün esasına göre kâr payı dağıtmak zorundadırlar.

Yatırıma yönlendirilecek miktar

MADDE 18 – (1) Şirketler, kâr payına esas teşkil eden, önceki yıllara ilişkin matematik karşılıklar ile cari yıla ait tahsilat esaslı matematik karşılıkların toplamını günlük olarak yatırıma yönlendirmek zorundadır.

Kâr payının hesaplanması

MADDE 19 – (1) Kâr payları, sigorta ettirenler tarafından ödenen tarife primlerinin birikime kalan kısmının şirketin serbest hesaplarına intikalini takip eden ilk iş gününden itibaren matematik karşılık olarak gösterilen varlıkların getirileri üzerinden her bir sözleşme için ilgili teknik esaslara göre ayrı ayrı hesaplanır.

(2) Ölüm ve/veya yaşama ihtimallerine bağlı sigortalara kâr payı verilmesi halinde kâr payına ilişkin esas ve usûller kâr payı teknik esaslarında belirtilir.

(3) Şirketin birden fazla kâr payı dağıtım esaslarının veya tarife grubunun olması halinde bunlara ilişkin tüm işlemler ayrı hesaplarda takip edilir. Bir varlığa veya varlık grubuna endeksli sigortalara ait kâr payı dağıtım esasları tarifelerin özelliklerine göre yapılır.

Kâr payı oranı ve ilanı

MADDE 20 – (1) Kâr payı oranı, matematik karşılıkların yatırıldığı varlıklardan yıl içerisinde elde edilen gelirlerin bu Yönetmelik hükümlerine ve genel kabul görmüş muhasebe kurallarına göre hesaplanan net yatırım geliri oranıdır. Kâr payı oranı her bir tarife grubu veya kâr payı teknik esasları için ayrı olarak hesaplanır.

(2) Şirketler, hayat sigortaları matematik karşılıklarının net yatırım geliri oranlarının teknik faiz oranını ve TÜFE artış oranını aşması için gerekli tedbirleri alırlar.

(3) Dağıtılacak kâr payı oranları, Türkiye genelinde basımı ve dağıtımı yapılan günlük en az bir gazetede ve şirket internet sitesinde ilân edilir. Şirketin tarife gruplarına veya kâr payı esasları farklı olan tarifeler için farklı kâr payı oranları hesapladığı durumlarda her oran aynı şekilde ve birlikte ilân edilir. Duyurunun yapıldığı gazetenin bir nüshası şirket tarafından Müsteşarlığa gönderilir.

(4) Yıllık net kâr payı oranının TÜFE artış oranından veya -yükümlülüklerin yabancı paraya endeksli olması halinde- ilgili yabancı paranın Yeni Türk Lirası karşılığının artış oranından düşük gerçekleşmesi durumunda, üçüncü fıkrada belirtilen kâr payı oranı ilânı için Müsteşarlığın uygunluk görüşü aranır. Ayrıca, yatırım gelirlerinin düşük gerçekleşmesinin gerekçelerini ve alınan tedbirleri içeren rapor aktüer tarafından hazırlanarak şirket genel müdürü imzasıyla Müsteşarlığa gönderilir. Bu durumda, şirketin matematik karşılıklarını yatıracığı varlıklara Müsteşarlığın belirleyeceği usûl ve esaslar çerçevesinde sınırlandırmalar getirilebilir.

(5) Birikim priminin alındığı hayat sigortalarında en az beş yıldan beri yürürlükte olan sigorta sözleşmeleri için birikim miktarı, yatırım gelirleri ve ilgili diğer bilgiler sigorta ettirene şirket tarafından yılda en az bir kez gönderilir. Sigorta ettirenin elektronik ortamda bilgilendirilmeyi tercih etmesi halinde yazılı bildirim şartı aranmaz.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Hayat Sigortası Portföyü ve Aktüerler

Hayat sigortası portföyü

MADDE 21 – (1) Şirketlerin hayat sigortası portföyüne ilişkin, içeriği ve gönderilme dönemleri Müsteşarlıkça belirlenecek istatistikî bilgi, veri ve tablolar şirketlerce hazırlanarak Müsteşarlığa gönderilir.

Fesihler

MADDE 22 – (1) Şirketler, sözleşmelerin fesih nedenlerinin azaltılması ile devamlılığın sağlanması için gerekli tedbirleri alır.

(2) İştirah süresi dolmadan feshedilen sözleşmelerde fesih tarihine kadar ödenmiş tarife primlerinin varsa birikime kalan kısımları ile birikim primine ilişkin kâr payı karşılıklarının toplamı, söz konusu toplam tutar üzerinden yapılabilecek azami % 3 oranındaki kesinti ve ilgili vergiler düşüldükten sonra sigorta ettirene iade edilir.

Aktüerler ve aktüerya raporu

MADDE 23 – (1) Şirketler sigortacılık faaliyetlerinin hacmi ile orantılı olarak yeterli sayıda aktüer istihdam ederler.

(2) Aktüerler, mesleklerinin icrası sırasında onayladıkları belgelerin, yaptıkları hesaplamaların ve düzenledikleri tabloların ilgili kişilerin hak ve menfaatlerini olumsuz yönde etkilememesi, ilgili kurumların mali bünyelerini zayıflatmaması ve mevzuat ile aktüerya ilkelerine uygun olmasından sorumludurlar.

(3) Aktüer, şirketin hayat sigortacılığı faaliyetleri ile ilgili olarak yıl sonu itibarıyla hazırladığı "Aktüerya Raporu"nu şirket genel müdürü tarafından imzalanmış bir yazı ile birlikte her yılın en geç Nisan ayı sonuna kadar Müsteşarlığa göndermek zorundadır.

(4) Aktüerya raporunun içeriğine ilişkin esas ve usûller Müsteşarlıkça belirlenir.

(5) Şirketler istihdam ettiği ve/veya hizmet aldığı aktüerlerin listesini her takvim yılının başında Müsteşarlığa gönderir. Söz konusu listedeki değişiklikler, değişiklik tarihinden itibaren en geç 10 iş günü içinde şirketlerce Müsteşarlığa bildirilir.

(6) Birden fazla aktüerle çalışılması halinde, 20 nci maddenin dördüncü fıkrasında belirtilen rapor ile aktüerya raporunun ve Müsteşarlıkça talep edilebilecek diğer bildirim ile raporların hazırlanması için aktüerlerden biri şirket tarafından görevlendirilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Onaylanmış teknik esaslar

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden önce yürürlükteki mevzuata uygun olarak düzenlenen tarifeler ve kâr payı teknik esasları, 5/11/2007 tarihinden itibaren herhangi bir idari işleme gerek olmaksızın bu Yönetmelik hükümlerine uygun olarak yürütülür.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 24 – (1) 9/12/1996 tarihli ve 22842 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Hayat Sigortaları Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 25 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 26 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan yürütür.

YÖNETMELİK

Başbakanlık (Hazine Müsteşarlığı)'tan:

HAYAT SİGORTALARI YÖNETMELİĞİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK

MADDE 1 – 18/7/2007 tarihli ve 26586 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Hayat Sigortaları Yönetmeliğinin 3 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Aktüer: Yatırım, finansman ve demografi konularında olasılık ve istatistik teorilerini uygulayarak yasal düzenlemelere uygun prim, karşılık ve kâr paylarını hesaplayan, tarife ve teknik esasları hazırlayan ve Müsteşarlık nezdinde tutulan Aktüerler Siciline kayıtlı kişiyi,

b) Aktüeryal matematik karşılık: Şirketlerin üstlendikleri riskler için aldıkları risk primleri ile sigorta ettirenler ve lehdarlara olan yükümlülüklerinin peşin değerleri arasındaki farkı; birikim priminin de alındığı hayat sigortalarında ise tarife primlerinin birikime kalan kısımları ile teminatların bir yıldan uzun süreli verilmesi halinde tarifelerin onaylı teknik esaslarında belirtilen formül ve esaslara göre ayrılan aktüeryal matematik karşılıklar toplamını,

c) Aracı komisyonu veya istihsal masrafı: Sigorta aracılara aracılık faaliyetleri dolayısıyla ödenen miktarı veya şirketlerce yapılan istihsal masrafını,

ç) Birlik: Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliğini,

d) Fesih: Sözleşme taraflarından birinin ilgili mevzuatta veya sözleşmede yer alan hükümlere dayanarak sigorta sözleşmesini sona erdirmesini,

e) Gerçek yaş: Tarifede belirtilmek kaydıyla sigortalının nüfus cüzdanında yazılan doğum tarihine göre hesaplanan gün aldığı, doldurduğu veya en yakın yaşı,

f) Gider payı: Tarifelerin hazırlanması, sigorta poliçelerinin düzenlenmesi, tarife primlerinin tahsil edilmesi, personel ve ilgili diğer giderler için hesaplanan miktarı,

g) Grup hayat sigortası: Bir sözleşme kapsamında bir grup insanın hayat sigortasının yapılmasına imkan veren sigorta türünü,

ğ) Hastalık düzeyi (morbidite) tabloları: Belirli bir nüfus topluluğunun veya belli yaş gruplarına göre sınıflandırılan kişilerin gözlem altında tutulması sonucu oluşturulan hastalanma, yaralanma ve malul olma istatistiklerine göre elde edilen tabloları,

h) İrat ödemeli hayat sigortası: Tek prim veya belirli süreler içinde ödenen primlere göre hemen veya belirli bir süre sonra başlayan, sigortalıya veya ölümü halinde hak sahiplerine ömür boyu veya belirli bir süre için düzenli ödeme yapmayı öngören hayat sigortası türünü,

ı) İskonto edilmiş ölüm düzeyi (komütasyon) tabloları: Ölüm düzeyi tablosuna göre bulunan oranların birim değer olarak kabul edilerek, bu değerlere teknik faiz oranı uygulanmak suretiyle elde edilen tabloları,

i) İştirâ: Aksine bir sözleşmeyle süre kısaltılmış olmadıkça en az üç yıllık tarife primi ödenmiş olan sigorta sözleşmesinin -sigorta ettirenin talebi üzerine sigorta poliçesinin geri verilmesi karşılığında- satın alınmasını,

j) Kanun: 3/6/2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanununu,

k) Kâr payı: Şirketlerin onaylı kâr payı teknik esaslarında belirtilen kâr payı dağıtım sistemine göre hesapladıkları -teknik faiz ile garanti edilen kısmın da dahil olduğu- miktar ile önceki yıllara ait birikmiş kâr payı karşılıklarının toplamını,

l) Lehdar: Lehine sigorta sözleşmesi yapılan kişiyi,

m) Matematik karşılık: Yürürlükte bulunan her bir sözleşme için tarifedeki teknik esaslara göre ayrı ayrı hesaplanan aktüeryal matematik karşılıklar ve kâr payı karşılıkları toplamını,

n) Müsteşarlık: Hazine Müsteşarlığını,

o) Ortalama yaş: Grup hayat sigortasına dahil sigortalıların her birinin gerçek yaşı ve sigorta bedeli dikkate alınarak hesaplanan yaş ortalamasını,

ö) Ölüm düzeyi (mortalite) tabloları: Belirli bir nüfus topluluğunun gözlem altında tutulması sonucunda oluşturulan, yaşama ve ölüm istatistiklerine göre elde edilen sonuçlardan, her bir yaşta bir yıl içerisinde hayatta kalacak ve ölecek kişilerin sayısının öngörüldüğü tabloları,

p) Sermaye itfa sigortası: Peşin ya da taksitli prim ödemeleri karşılığında, süresi ve miktarı açısından belirli olan taahhütleri kapsayan aktüeryal tekniğe dayanan birikim işlemlerine bağlı ödeme yapan hayat sigortası türünü,

r) Sigorta ettiren: Sigortalının menfaatini sigortacı nezdinde sigortalayan kişiyi,

- s) Sigortalı: Hayatı üzerine sigorta sözleşmesi yapılan kişiyi,
ş) Şirket: Hayat branşında faaliyet gösteren Türkiye’de kurulmuş sigorta ve emeklilik şirketleri ile yabancı sigorta şirketlerinin Türkiye’deki teşkilatını,
t) Teknik faiz: Teknik karşılıklar, risk primi ve kâr payı karşılıklarının garanti edilen kısmının hesaplanmasında kullanılan faiz oranını,
u) Tüketici fiyatları endeksi (TÜFE): Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan tüketici fiyatları endeksini ifade eder.”

MADDE 2 – Aynı Yönetmeliğin 7 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kesintiler

MADDE 7 – (1) Gider payı ve aracı komisyonu (veya istihsal masrafı) tarifelerin özelliklerine göre şirket tarafından belirlenir.

(2) Birikim priminin alındığı veya irat ödemesinin yapıldığı hayat sigortalarında; birinci fıkrada belirtilen kesintilerin her bir yıl itibarıyla toplamı, bilgilendirme formunun ve poliçenin ilk sayfasında en az 14'lük puntolarla yazılır. Kesintilerden birinin maktu değerinin oran olarak belirlendiği durumlarda maktu olarak kesilecek tutar ile belirlenen oran ayrı ayrı yazılır.

(3) Hayat sigortalarında aracı komisyonu, şirketler ile sigorta aracıları arasında serbestçe belirlenir.”

MADDE 3 – Aynı Yönetmeliğin 8 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Fesih ve iştirâ durumunda yapılabilecek diğer kesintiler

MADDE 8 – (1) İştirâ süresi dolmadan feshedilen sözleşmelerde fesih tarihine kadar ödenmiş tarife primlerinin varsa birikime kalan kısımları ile birikim primine ilişkin kâr payı karşılıklarının toplamı, söz konusu toplam tutar üzerinden şirket tarafından belirlenmiş oranda yapılacak kesinti ve ilgili vergiler düşüldükten sonra sigorta ettirene iade edilir.

(2) Şirketler, iştirâ edilerek sonlandırılan sözleşmelerde de matematik karşılıkların belli bir oranı şeklinde erken ayrılma kesintisi uygulayabilir.

(3) Birinci ve ikinci fıkralarda belirtilen kesintiler bilgilendirme formunun ve poliçenin ilk sayfasında en az 14'lük puntolarla yazılır.”

MADDE 4 – Aynı Yönetmeliğin 13 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(2) Şirketler, hayat sigortası tarife ve kâr payı teknik esaslarını aşağıdaki ana ilkeleri kapsayacak şekilde düzenler.

a) Sigorta tarifesinin adı, konusu ve verilen teminatlar açık bir şekilde belirtilmeli ve içerik olarak birbirleriyle uyumlu olmalıdır.

b) Sigorta teminatları, ekonomik koşullar ile sigorta ettirenlerin taleplerine göre şirketin kabulü halinde değişebilir veya değişik seçenekler içeren bir yapıda düzenlenebilir.

c) Sigorta teminatlarının ve birikimlerin korunmasını sağlamak amacıyla bir varlığa veya varlık grubuna endeksli sigortalarda teminatlar ve primler de aynı endekse göre belirlenir. Tarifelerin teknik esasları endekslemeye yönelik değişiklikleri içerecek yapıda olmak zorundadır.

ç) Tarife ve kâr payı teknik esaslarında kullanılan her tür işaret, kısaltma ve sembollerin anlamı teknik esasların başlangıç bölümünde açıkça belirtilir. Müsteşarlık teknik esaslarda kullanılan her tür işaret, kısaltma ve sembollerin standart hale getirilmesi için usûl ve esaslar belirleyebilir.

d) Risk primi Müsteşarlıkça uygun görülen ölüm düzeyi, iskonto edilmiş ölüm düzeyi ve hastalık düzeyi tablolarına göre hesaplanır.

e) Sermaye itfa sigortası tarifeleri risk primi içermeksizin sadece birikim primi göz önünde bulundurularak düzenlenir. Bu tür sigortalarda, birikim işlemlerine ilişkin aktüeryal tekniğe dayanan hesaplama yöntemleri ve ilgili açıklamalar tarife kapsamında açıkça belirtilir.

f) Ölüm ihtimaline bağlı grup hayat sigortalarında Müsteşarlıkça belirlenecek esaslar çerçevesinde her yıl hesaplanarak güncelleştirilmesi kaydıyla ortalama yaş kullanılabilir. Ortalama yaşın belirlenmesinde kullanılan veri ve hesaplama yöntemi tarifeye eklenir. Grup hayat sigortalarına ilişkin esaslar Müsteşarlıkça belirlenir.

g) Tarifede kullanılan teknik faiz ve ölüm düzeyi tablosunun belirlenme kriterleri açıkça belirtilir. Müsteşarlık tarifede belirlenen teknik faiz ve ölüm düzeyi tablosunun değiştirilmesini isteyebilir.

ğ) İşletme masrafı oranı, kâr payı dağıtım planı ile bir varlık grubuna endeksli sözleşmeler için varlıkların oranları tarifelere ait kâr payı teknik esaslarında belirtilir.

h) Birikim priminin alınmadığı tarifelerde varsa aktüeryal matematik karşılıklara istinaden kâr payı dağıtılıp dağıtılmayacağı ifade edilir. Kâr payı dağıtılması hali kâr payı teknik esaslarında düzenlenir.

i) Bir yıldan uzun süreli hayat sigortalarına ek olarak bir yıldan uzun süreli ek teminatların verildiği hallerde, hayat sigortaları matematik karşılıkları ek teminatlara ilişkin aktüeryal esaslara göre belirlenen karşılıkları da içermelidir.

i) Yabancı para veya bir varlığa endeksli tarifelerin Yeni Türk Lirası üzerinden yapılan tarifelere veya diğer bir varlığa endeksli tarifelere dönüştürülüp dönüştürülemeyeceği ve buna ilişkin uygulama esasları açık olarak yazılır.

j) Tarifeyle ait gider payı, aracı komisyonu (veya istihsal masrafı) ile fesih ve iştirak durumunda yapılabilecek diğer kesintilere ilişkin bilgiler belirtilir.

k) Teknik esaslara göre hesaplanan prim ve matematik karşılık tabloları tarifeyle eklenir.

l) Tarife konusu ürünün sunulması düşünülen hedef kitle, hedef kitlenin genel özellikleri, beklenen pazar payı, devamlılığa ilişkin öngörüler ve ürüne ilişkin kârlılık analizi açıklamalı olarak tarife ekinde yer alır.”

MADDE 5 – Aynı Yönetmeliğin 14 üncü maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Tarifelerin onaylanması ve uygulanması

MADDE 14 – (1) İrat ödemeli hayat sigortalarına ilişkin tarife ve kâr payı teknik esasları ile bu esaslara ilişkin değişiklikler Müsteşarlığın onayına tabidir.

(2) İrat ödemeliler dışındaki hayat sigortası tarife ve kâr payı teknik esasları genel kabul görmüş aktüeryal tekniklere ve bu Yönetmelikte belirlenen ilkelere uygun şekilde hazırlanarak şirketler tarafından uygulanır.

(3) Teknik esaslar ve diğer şartlar sigortacılık mevzuatına aykırı olamaz. İrat ödemeliler hariç olmak üzere, ilk defa uygulamaya konulacak hayat sigortası tarife ve kâr payı teknik esasları ile bu esaslara ilişkin değişiklikler, şirketlerce uygulamaya konmadan on iş günü öncesinde Müsteşarlığın belirleyeceği esaslar çerçevesinde elektronik ortamda Müsteşarlığa gönderilir.

(4) Müsteşarlık, tarife ve kâr payı teknik esaslarına ilişkin muhtelif hesap tabloları ile gerekli görülen diğer bilgi ve belgeleri yazılı veya elektronik kopya olarak şirketlerden isteyebilir. Müsteşarlık, yapılacak inceleme neticesinde, teknik esasları ve diğer şartları mevzuata ve sigortacılık esaslarına aykırı bulunan veya sigorta ettirenler, sigortalılar ve lehdarlarının hak ve menfaatlerinin korunması açısından uygulanmalarında sakınca görülen hususların değiştirilmesini talep edebilir.

(5) Tarife ve kâr payı teknik esasları ile risk primi hesabında kullanılan ölüm düzeyi, iskonto edilmiş ölüm düzeyi ve hastalık düzeyi tabloları ile teknik esaslara eklenecek diğer bilgi ve belgeler aktüer tarafından imzalanarak şirketçe muhafaza edilir.”

MADDE 6 – Aynı Yönetmeliğin 22 nci maddesinin ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 7 – Bu Yönetmelik 1/3/2009 tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 8 – Bu Yönetmelik hükümlerini Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan yürütür.

Yönetmeliğin Yayımlandığı Resmî Gazete'nin	
Tarihi	Sayısı
18/7/2007	26586